Folkbildning

Den enskildes rätt till bildning är en grundbult inom liberalismen, och möjligheten till lärande och förkovring är av central betydelse för både individens och samhällets utveckling. Idag spelar folkbildningsrörelsen en central roll i detta. Förutom att erbjuda en chans till bildningsresa för människor som saknar annan formell utbildning, eller en kompletterande och alternativ utbildningsväg för personer med funktionsnedsättning, stärker folkbildningen demokratin och varje människas möjlighet att delta i det demokratiska samtalet.

- Att Region Stockholm fortsatt ska värna och stödja folkbildningens roll som en demokratistärkande, tillgänglig och individstärkande utbildningsform.
- Att det ekonomiska ansvaret för folkhögskolorna flyttas från kulturnämnden till regionstyrelsen.
- Att Region Stockholm forsat stödjer och utvecklar regionbiblioteket.
- Att Region Stockholm fortsatt ska stödja studieförbundens arbete med att främja livslångt lärande, delaktighet och demokratisk förankring i hela länet.

Under föregående mandatperiod tog Liberalerna initiativ till flera viktiga åtgärder för att stärka och utveckla folkbildningen. Initiativen inkluderade en nationell överenskommelse om regionalt stöd till folkhögskolor, ett signifikant ökat anslag till folkbildningsrörelsen och en ny folkbildningsstrategi. Liberalerna var även delaktiga i att införa förstärkta demokratikrav för ungdomsorganisationer och åtgärder för att bekämpa fusk och ökat fokus på kvalitet inom studieförbunden.

Trots att många bra förslag har genomförts anser vi att arbetet med att stärka och utveckla folkbildningen måste fortsätta.

FOLKHÖGSKOLORNA OCH DESS FINANSIERING

Region Stockholm rymmer ett brett utbud av folkhögskolor, vilka erbjuder utbildningar och kurser för invånare i alla åldrar, oavsett bakgrund, tidigare skolgång eller socioekonomiska förutsättningar. Denna tillgänglighet till utbildning spelar en central roll för både kunskapsutveckling och personlig egenmakt. Liberalerna värnar individens möjlighet att växa, utvecklas och påverka sitt eget liv och ser folkbildningen som ett viktigt redskap i detta arbete.

Liberalerna är oroade över att regionens nuvarande styre fortsatt väljer att placera ansvaret för

folkhögskolornas finansiering inom kulturnämndens budget. I och med att den nya modellen för mobilitetsersättning – det vill säga det bidrag som betalas ut till folkhögskolor för deltagare som studerar vid en skola utanför sin hemregion – är rättighetsbaserad, kommer ersättningsnivåerna att variera över tid, beroende på faktisk efterfrågan och antalet berättigade deltagare. Denna konstruktion medför en oförutsägbarhet till kulturnämndens ekonomiska planering. Eftersom ersättningarna inte kan begränsas av ett fast budgettak måste nämnden i praktiken kunna täcka ökade kostnader inom befintlig ram. I värsta fall riskerar detta att leda till en undanträngningseffekt av andra delar av nämndens verksamhet och försvaga förutsättningarna för ett stabilt och långsiktigt stöd till folkbildningen i regionen.

Även om det i nuläget finns medel för ett ökat mobilitetsstöd tycker Liberalerna att finansieringen av folkhögskolor inte ska vara beroende av enskilda nämnders budgetutrymme. För att säkra långsiktig stabilitet och goda planeringsförutsättningar anser vi att det ekonomiska ansvaret bör flyttas till regionstyrelsens centrala budget. Det skulle innebära en mer hållbar modell samtidigt som vi stärker folkbildningens framtid i hela Region Stockholm.

REGIONBIBLIOTEKETS ROLL I FOLKBILDNINGEN

Inom folkbildningen spelar regionbiblioteket en central och betydelsefull roll. Regionbiblioteket har ett övergripande uppdrag att stödja folkbiblioteken i deras dagliga verksamhet, genom kompetensutveckling, samordning, metodstöd och omvärldsbevakning. Det handlar om att stärka biblioteken som demokratiska mötesplatser och kunskapsnav. Regionbiblioteket har även ett tydligt ansvar i att främja läsning, skrivande och språkutveckling i hela regionen.

Liberalerna ser regionbiblioteket som en viktig aktör i det bredare folkbildningsansvaret, särskilt i arbetet med att tillgängliggöra kunskap, främja kultur och stödja individers egen utveckling. Därför vill vi att Region Stockholm försätter stödja och utveckla regionbiblioteket och dess uppdrag.

STUDIEFÖRBUNDEN

Studieförbunden utgör en viktig del av folkbildningen i Region Stockholm. Genom studiecirklar, kulturprogram och samverkan med civilsamhället når de brett, från unga och äldre, till personer långt från utbildning och arbetsmarknad. De bidrar till livslångt lärande, delaktighet och demokratisk förankring.

Det är viktigt att offentliga medel används ansvarsfullt, så också inom studieförbunden. Liberalerna har drivit på för tydligare kvalitetskrav, ökad transparens och skärpta kontroller inom studieförbunden. Vi vill se att regionens stöd fokuserar på verksamheter med tydlig samhällsnytta, demokratisk förankring och folkbildande effekt.

Publicerad: 22 maj 2025